

Besluit **Accreditatierapport en -besluit met een positieve beoordeling van de accreditatieaanvraag voor de opleiding Bachelor in de optiek en de optometrie (professioneel gerichte bachelor) van de HUB-EHSAL**

datum	1. Inleiding
29 oktober 2012	Bij brief van 21 juni 2012 heeft het instellingsbestuur van de HUB-EHSAL te Brussel een accreditatieaanvraag ingediend bij de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO)
onderwerp	voor de opleiding Bachelor in de optiek en de optometrie (professioneel gerichte bachelor).
Accreditatierapport en -besluit (000650)	Deze aanvraag is ontvangen op 29 juni 2012 en ontvankelijk verklaard op 09 juli 2012.
bijlage	
1	De accreditatieaanvraag steunt op het visitatierapport van een externe beoordeling uitgevoerd door een visitatiecommissie ingesteld door de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA).

De visitatiecommissie kende de volgende samenstelling:

Voorzitter:

- Wim Werrelman, zaakvoerder Contactalook, bestuurslid Werkgroep Binoculair Zien Optometristen Vereniging Nederland en voormalig voorzitter Algemene Nederlandse Vereniging van Contactlensspecialisten (voorzitter en domeindeskundige);

Leden:

- Rita Duchêne ; directeur onderwijsverzorging VVKHO op TBS heeft ruime ervaring met visitaties (onderwijsdeskundige);
- Brigitte Denis, algemeen directeur A.P.O.O.B. (Algemene Professionele Opticiens- en Optometristenbond van België) en directeur van het I.O.R.T (domeindeskundige);
- Bart Leroy, doctor medische wetenschappen, hoofd Departement Ophtalmologie en Centrum voor Medische Genetica Universiteit Gent. (domeindeskundige);
- Julie De Block, laatstejaarsstudente Optiek-optometrie aan het I.O.R.T. te Brussel (student-lid).

Projectbegeleider en secretaris:

- Dries Froyen, stafmedewerker VLHORA (projectbegeleider)
- Nicole Catthoor, medewerker VLHORA (secretaris).

De visitatie heeft plaatsgevonden op 14, 15 en 16 december 2011. Het visitatierapport dateert van 7 juni 2012.

De NVAO komt tot de volgende vaststellingen:

- De externe beoordeling is opgesteld en onderbouwd overeenkomstig het toepasselijke Accreditatiekader bestaande opleidingen hoger onderwijs Vlaanderen van de NVAO en volgens de daarbij behorende beslisregels;
- De visitatiecommissie heeft voor de externe beoordeling het door de VLHORA vastgestelde visitatieprotocol gevolgd;
- De externe beoordeling verschaft inzicht in de samenstelling van de visitatiecommissie;
- De externe beoordeling bevat een onderzoek ten gronde naar de aanwezigheid van voldoende generieke kwaliteitswaarborgen.

De NVAO is in het licht van het vorenstaande tot de slotsom gekomen dat de externe beoordeling over de voorliggende opleiding regelmatig en gedegen tot stand is gekomen.

3. Inhoudelijke overwegingen

De NVAO steunt haar inhoudelijke besluitvorming in hoofdzaak op de onderstaande elementen uit het visitatierapport.

Doelstellingen

De opleiding heeft volgens de commissie gekozen voor een ambitieus competentieprofiel met enerzijds brede algemene en anderzijds duidelijke beroepsspecifieke competenties. Het competentieprofiel is recent vereenvoudigd en geconcretiseerd om zo nog beter af te stemmen op de Vlaamse kwalificatiestructuur rekening houdend met het opleidings- en beroepsprofiel en het Europees model van de European Council of Optometry and Optics. De commissie waardeert deze progressieve opstelling zeker gezien het wettelijk kader van de beschermde beroepstitel duidelijk minder ambities veronderstelt. Zij oordeelt dat de doelstellingen ook goed zijn gekoppeld aan opleidingsonderdelen en onderwijsactiviteiten. Alle docenten zijn hierbij betrokken en ook de communicatie naar de studenten is duidelijk. De commissie beveelt aan de internationale component explicieter in de competenties op te nemen.

De commissie stelt vast dat de doelstellingen afgestemd zijn op de behoeften van het werkveld. Het werkveld is tevreden over deze afstemming en de wisselwerking om ook nieuwe ontwikkelingen bij te houden. De opleiding neemt een actieve rol in de totstandkoming van een overlegplatform rond de professionele oogzorg in België en heeft zich internationaal gebenchmarkt. De discrepantie tussen de verwachtingen gesteld in België (beschermde beroepstitel) en de veel bredere internationale normen waarop de opleiding zich richt leidt tot een overladen opleidingsprofiel. De commissie waarschuwt voor mogelijke valse verwachtingen die dit kan scheppen bij abiturienten omdat niet alle doelstellingen voldoende diepgaand kunnen worden gerealiseerd.

Programma

De opleiding probeert een actueel en beroepsgericht opleidingsprogramma aan te bieden. Zij doet dit via de inzet van praktijklectoren met de actuele beroepspraktijk, de uitbouw van specifieke leerlijnen met aangepaste didactische werkvormen en de inbedding van de opleiding in het Brussels Health and Education Centre Terranova. In de toekomst zal er ook werkveldsamenwerking komen in het kader van functioneel optometrische begeleiding bij kinderen.

Pagina 3 van 9 De commissie is positief over de stage maar stelt dat het concept weinig mogelijkheden tot zelfreflectie biedt. De stage wordt niet optimaal gebruikt om de vereiste competenties te verwerven. Zij beveelt aan om meer aandacht voor leerbegeleiding te hebben en de gedragsindicatoren te verfijnen. De commissie vraagt ook om de kwaliteit van de externe begeleiding van de eindproeven op te volgen. In de gelezen eindwerken miste zij soms de integratie tussen theorie en praktijk. De commissie stelt vast dat de docenten actuele bronnen en recente handboeken gebruiken maar meent dat het gebruik van wetenschappelijke bronnen door de studenten nog beperkt is. Studenten zijn op verschillende manieren betrokken bij de maatschappelijke dienstverlening.

De commissie stelt vast dat de competentiematrix doordacht en in gezamenlijk overleg tot stand is gekomen. De coherentie van de kerndoelen en de transparantie ten aanzien van de studenten zijn daardoor verbeterd. Er werd een concreet competentiegericht programma uitgewerkt waarin naast de noodzakelijke theoretische achtergrondinformatie ook aandacht is voor vaardigheden en de attitudeontwikkeling. Het programma is opgebouwd aan de hand van een aantal leerlijnen. In de twee eerste opleidingsfasen is er aandacht voor algemene vorming en wetenschappelijke aspecten. Het POP, het skillslab en evidence based practice lopen doorheen de drie fasen. Niettegenstaande sommige studenten en alumni de relevantie van het persoonlijk ontwikkelingsplan (POP) niet inzien is de commissie hierover positief. Ze vraagt wel de doelgerichtheid en validiteit ervan te bewaken. De commissie vernam dat de opleiding het programma graag wilt uitbreiden met één jaar. Gezien dit niet voorzien is voor professionele bachelors suggereert zij om een aantal keuzeopleidingsonderdelen in te lassen en een realistische keuze te maken over welke competenties op welk niveau aan bod komen. De commissie is positief over het internationale aspect in het programma en waardeert de constante zorg voor evaluatie, zelfreflectie en verbetering van het programma.

De commissie meent dat het programma en de leerlijnen logisch zijn opgebouwd en de studenten de kans geven om hun competenties geleidelijk te ontwikkelen. De complexiteit neemt toe naargelang de opleiding vordert en de integratie van kennis, vaardigheden en attitudes groeit gestaag. De opleiding bevroeg de samenhang van het programma. Omdat de resultaten niet onverdeeld positief waren, heeft men extra aandacht besteed aan de samenhang. Een recente scan gaf een beter resultaat. De volgtijdelijkheid is zo beperkt mogelijk gehouden om flexibiliteit mogelijk te maken. De trajectbegeleiders, bewaken de samenhang van de flexibele en individuele trajecten.

Informatie over de studietijd wordt verzameld via de kwaliteitsbarometer, de alumni-enquête, studietijdmetingen en focusgroepen. Het vernieuwde programma is vanaf de implementatie systematisch bevraagd en bijgestuurd. De studielast is vastgelegd per werkvorm. Men onderscheidt docentgestuurde uren, studentgestuurde uren en stage-uren. Het nieuwe programma probeert via meer studentgestuurde uren, minder docentgestuurde uren en een drastische stijging van de stage-uren het zelfstuderend leren en een grotere praktijkgerichtheid te realiseren. De commissie is positief over de inspanningen om de studietijd in kaart te brengen maar constateert dat de studielast van een aanzienlijk aantal opleidingsonderdelen te laag ligt en vraagt om inhoudelijke aanpassingen aan het programma door te voeren. De commissie stelt vast dat het programma studeerbaar is, onder andere door een sterke individuele begeleiding.

De opleiding hanteert de decretaal voorziene toelatingsvoorwaarden. Recent is het studentenaantal spectaculair vergroot. De opleiding schrijft dit toe aan de inbedding in het

Pagina 4 van 9 Terranova Health and Education Center en de nieuwe unieke skillslab-omgeving. De commissie oordeelt dat er goede informatievoorziening is voor de abiturienten. Zij is positief over de opvang van instromers uit alle vooropleidingen maar vraagt aandacht voor het aantrekken van een voldoende omvangrijke en diverse studentenpopulatie. Het beleid inzake EVC en EVK en het toelatingsassessment zijn instellingsbreed bepaald en de opleidingscoördinator bewaakt dit.

De opleiding bestaat uit 3 studiejaren van elk 60 studiepunten en voldoet hiermee aan de formele eisen.

De opleiding kiest voor een eclecticisch didactisch model dat tracht de onderwijsvorm aan te passen aan het doel en de doelgroep. De commissie is positief over de werkvormen die erg goed aansluiten bij het didactisch concept en de persoonlijke begeleiding. Recent is gestart met een InterProfessioneel Opleidingsproject in de derde opleidingsfase (Optiek en Optometrie, Ergotherapie, Medische Beeldvorming, Sociaal Werk, Verpleegkunde en Voedings- en dieetkunde). De commissie waardeert deze werkvorm en moedigt aan nog meer projectwerk en peer review te hanteren. Studenten en alumni zijn tevreden over de aangeboden onderwijs- en werkvormen, de omkadering en het studiemateriaal.

Op basis van de toetsvisie zijn per leerlijn een aantal evaluatievormen, het te bereiken niveau van de competentie en de mogelijke evaluator beschreven. Per evaluatievorm wordt aangegeven met welke criteria rekening moet gehouden worden om het gewenste beheersingsniveau te toetsen. Docenten die tot dezelfde leerlijn behoren worden gestimuleerd tot samenwerking voor de toetsing. De organisatie van de examens gebeurt een duidelijke procedure. De studenten zijn tevreden over de transparantie van de evaluaties en de examenfeedback. De commissie is positief over het toetsbeleid en meent dat de toetsing over het algemeen adequaat gebeurt. Zij oordeelt dat de beoordelingscriteria voor de stagementoren wel nog geoptimaliseerd kunnen worden en beveelt een striktere opvolging aan inzake het refereren in de eindwerken.

Inzet van personeel

De commissie stelt vast dat de docenten een relatie hebben met de actuele beroepspraktijk en de studenten hierover tevreden zijn. Zij constateert dat er weinig ervaring met toegepast onderzoek aanwezig is en vraagt na te gaan hoe ervaring met toegepast onderzoek kan verhoogd worden. De commissie beveelt aan om nog meer gebruik te maken van de beschikbare accommodatie om de opleiding uit te bouwen tot een echt kenniscentrum. Internationaal participeert de opleiding in verschillende netwerken. De opleiding heeft grotere ambities omtrent internationalisering maar de huidige docenten hebben gebrek aan tijd en ruimte om dit te verwezenlijken. Er zijn voldoende kansen tot vakspecifieke bijscholing.

De docent-studentratio is 1/ 19,3. Het korps vertoont een evenwichtige verdeling qua gender, leeftijd, statuut en diploma's. De commissie stelde vast dat de werklast hoog ligt, zeker op bepaalde piekmomenten. De commissie meent dat er behoefte is aan uitbreiding met een docent met wetenschappelijke achtergrond en beveelt aan de expertise die reeds gedeeld wordt binnen het studiegebied gezondheidszorg efficiënter in te zetten.

De commissie ontmoette tijdens de gesprekken en tijdens de rondgang op de campus toegewijde en gemotiveerde medewerkers. Zij stelde vast dat de opleiding beschikt over gekwalificeerd personeel.

Pagina 5 van 9 Er is een degelijk uitgewerkt aanwervingsbeleid, introductiebeleid, taaktoewijzingsbeleid en professionaliseringsbeleid. Externe en interne navorming omtrent didactische competenties wordt gestimuleerd en er gebeurt een didactische evaluatie. Deze wordt gekoppeld aan het coachen van de docenten, aan de functionerings- en evaluatiegesprekken en aan beslissingen over benoeming en bevordering. De docenten zijn tevreden over de open cultuur.

Voorzieningen

De opleiding is gehuisvest in het nieuwe gebouw Terranova. Daarnaast maken de studenten ook gebruik van lokalen in de andere hogeschoolgebouwen. De commissie meent dat de infrastructuur excellent is, de ICT-voorzieningen voldoen en de beroepsspecifieke apparatuur indrukwekkend is. Zij vraagt wel aandacht voor uitbreiding bij een eventuele verdere groei van het studentenaantal. De commissie stelt vast dat het aandeel domeinspecifieke boeken en tijdschriften in de bibliotheek eerder beperkt is, maar volgt de opleiding in het argument dat studenten meer en meer gebruik kunnen maken van e-bronnen, die ook off-campus consulteerbaar zijn en stelt vast dat alle faciliteiten aanwezig zijn om de nodige wetenschappelijke bronnen te consulteren.

De studentencoaching bestaat uit vier pijlers: trajectbegeleiding, studiebegeleiding, studentenbegeleiding en ombudsdienst. De commissie stelt vast dat er duidelijke en studentvriendelijke info wordt geboden omtrent deze diensten. Studie- en trajectbegeleiding zijn sterk verweven met de opleiding: de docenten en de opleidingscoördinator nemen deze taken voor hun rekening. De commissie waardeert deze laagdrempeligheid maar zij vraagt, gezien het groeiend aantal studenten en de andere functies van de opleidingscoördinator, aandacht voor overbelasting en mogelijke rolverwarring. Studentenbegeleiding en ombudsdienst worden per campus verzorgd door het Centrum voor Studentenbegeleiding en -voorzieningen (CSB&V). De commissie stelt vast dat door vlotte communicatie problemen snel gedetecteerd en opgelost worden en merkt een goede balans tussen begeleidingsaanbod en respect voor de vrijheid van de student. De commissie raadt aan een gedifferentieerder beleid uit te werken ten aanzien van de instroom.

Interne kwaliteitszorg

De HUB heeft de ambitie om een 'centre of excellence' te zijn inzake onderwijs. De cel Kwaliteitszorg & Accreditering is de motor voor het kwaliteitsbeleid. De cel statistische analyse en metingen (STAM) coördineert het kwantitatief beleidsondersteunend onderzoek en ontwikkelde een strategieboek met kwaliteitsindicatoren. De commissie stelt een sterk kwaliteitsdenken vast, dat centraal aangestuurd wordt, maar ook leeft in alle geledingen binnen de opleiding. Zij ziet een sterke en efficiënte ondersteuning vanuit de HUB met goede meetinstrumenten, procedures en systemen van opvolging. Het werken met streefcijfers, bepaald op basis van de metingen en de vergelijking met andere opleidingen binnen en buiten de HUB, is zeer positief. De commissie vraagt meer aandacht voor het soms beperkt aantal respondenten en de communicatie van de resultaten van de bevestigingen naar alle stakeholders.

De commissie is positief over de opvolging van de aanbevelingen uit het vorige visitatierapport en over de permanente zelfevaluatie en bijsturing binnen de opleiding. De optimalisering van de werkprocessen wordt in de HUB ondersteund door kwaliteitsafspraken of procedures. De procedure-eigenaars zijn ook aanspreekpunt voor verbetervoorstellen. De opleiding gebruikt in het proces van permanente verbetering verslagen van interne audits, van ingediende klachten en van de meetresultaten.

Pagina 6 van 9 De verbeterprojecten volgen de logica van de PCDA-cyclus. De commissie stelt vast dat de verbetercyclus echt leeft bij de medewerkers en dat op vrij korte termijn belangrijke verbeteringen gerealiseerd worden.

De hogeschool kiest voor een mix van de bottom-up en top-down aanpak waarbij alle stakeholders zijn betrokken bij de kwaliteitszorg en initiatieven op alle niveaus kunnen genomen worden. Op het niveau van de opleiding vraagt de commissie na te gaan hoe de studentenparticipatie kan worden versterkt, de verdere uitbouw van de alumniwerking en suggereert ze verder overleg met de beroepsvereniging.

Resultaten

De commissie besluit dat de afstuderenden de nagestreefde competenties bereiken. Het werkveld omschrijft ze als snel inzetbaar omwille van hun technische kennis en hun attitudes. Het aspect optometrie in de opleiding geeft een extra achtergrond mee, en dit wordt door alle betrokkenen gewaardeerd. De tevredenheid over de opleiding bij de afgestudeerden is groot. Toch meent de commissie dat de vooropgestelde kerncompetenties niet allemaal op hetzelfde niveau bereikt worden. Wat de eindwerken betreft meent de commissie dat het niveau te wisselvallig is; zij vraagt om het minimumniveau te verhogen. Uit de gesprekken blijkt dat reeds een verbeteractie werd geïmplementeerd. De commissie stelt vast dat de tewerkstelling van de alumni zeer hoog ligt en dat een behoorlijk aantal afgestudeerden verder studeert. Alumni en werkveld menen dat de afgestudeerden theoretisch sterk staan maar soms nog wat praktisch missen. Zij stellen vragen bij de relevantie van de meer algemeen vormende opleidingsonderdelen en suggereren deze in te ruilen voor keuzeopleidingsonderdelen of voor uitdiepende praktijk. De commissie is positief over het grote aantal studenten dat een langdurige internationale ervaring opdoet.

De NVAO wijst op de aanbeveling het minimumniveau van de eindwerken te verhogen.

De Hogeschool hanteert volgende streefcijfers inzake onderwijsrendement: minstens 60% van de eerstejaarsstudenten moet voor meer dan 75% van de ingeschreven studiepunten een creditbewijs halen; minstens 75% van de studenten die voor de aanvang van het academiejaar tussen 60 en 120 studiepunten hebben verworven, moet voor meer dan 75% van de ingeschreven studiepunten een creditbewijs halen; minstens 90% van de studenten die voor de aanvang van het academiejaar tussen 120 en 180 studiepunten hebben verworven, moet voor meer dan 90% van de ingeschreven studiepunten een creditbewijs halen. Uit de cijfers blijkt dat de opleiding deze streefcijfers haalt. Qua studieduur geldt dat minstens 80% van de studenten de opleiding afwerkt met maximaal één jaar extra ook dat cijfer wordt door de opleiding gehaald. Algemeen blijkt dat de opleiding een hoog slaagpercentage heeft, maar dat de TSO-studenten beduidend zwakker scoren. De commissie is positief over de zeer lage drop-out en over de organisatie van exitgesprekken.

Conclusie

De NVAO is in het licht van het vorenstaande tot de slotsom gekomen dat het eindoordeel van de commissie deugdelijk is gemotiveerd. De NVAO kan zich dan ook aansluiten bij de bevindingen en overwegingen voor alle facetten en onderwerpen, zoals verwoord in het visitatierapport. De eindconclusie uit het visitatierapport wordt gevolgd.

De tabel geeft per onderwerp en per facet het oordeel van de visitatiecommissie weer.

ONDERWERP	ORDEEL	FACET	ORDEEL
1 Doelstellingen opleiding	V	1.1 niveau en oriëntatie	G
		1.2 domeinspecifieke eisen	G
2 Programma	V	2.1 eisen gerichtheid	V
		2.2 relatie doelstellingen - programma	V
		2.3 samenhang programma	G
		2.4 studielast	V
		2.5 toelatingsvoorwaarden	G
		2.6 studieomvang	OK
		2.7 afstemming vormgeving - inhoud	G
		2.8 beoordeling en toetsing	V
		2.9 masterproef	NVT
3 Inzet van personeel	V	3.1 eisen gerichtheid	V
		3.2 kwantiteit	V
		3.3 kwaliteit	G
4 Voorzieningen	V	4.1 materiële voorzieningen	G
		4.2 studiebegeleiding	G
5 Interne kwaliteitszorg	V	5.1 evaluatie resultaten	G
		5.2 maatregelen tot verbetering	G
		5.3 betrokkenheid	V
6 Resultaten	V	6.1 gerealiseerd niveau	V
		6.2 onderwijsrendement	G

Eindoordeel: positief

De onderstaande tabel geeft per onderwerp het globaal oordeel van de NVAO weer.

ONDERWERP	OORDEEL
1 Doelstellingen	V
2 Programma	V
3 Inzet personeel	V
4 Voorzieningen	V
5 Interne kwaliteitszorg	V
6 Resultaten	V

Eindoordeel: positief

6. Besluit¹

betreffende de accreditatie van de Bachelor in de optiek en de optometrie (professioneel gerichte bachelor) van de HUB-EHSAL.

De NVAO,
Na beraadslaging,
Besluit:

Met toepassing van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen, wordt het accreditatierapport en –besluit met positief eindoordeel voor de opleiding Bachelor in de optiek en de optometrie (professioneel gerichte bachelor) van de HUB-EHSAL goedgekeurd en wordt de opleiding geaccrediteerd. Het betreft een opleiding zonder afstudeerrichtingen die te Brussel wordt georganiseerd: geen.

De in het eerste lid bedoelde accreditatie geldt vanaf de aanvang van het academiejaar van 2013-2014 tot en met het einde van het academiejaar 2020-2021.

Den Haag, 29 oktober 2012

Voor de NVAO,

Lucien Bollaert
(bestuurder)

---

¹ Het ontwerp van accreditatierapport en –besluit werd aan de instelling bezorgd voor eventuele opmerkingen en bezwaren. De instelling heeft geen opmerkingen en/of bezwaren geformuleerd op het ontwerp van accreditatierapport.

Pagina 9 van 9 **Bijlage 1 – Gegevens opleiding**

- naam instelling	HUB-EHSAL
- adres instelling:	Stormstraat 2 B-1000 BRUSSEL BELGIË
- aard instelling	ambtshalve geregistreerd
- graad, kwalificatie, specificatie	Bachelor in de optiek en de optometrie
- niveau en oriëntatie	professioneel gerichte bachelor
- studieomvang	180 studiepunten
- opleidingsvarianten	
- afstudeerrichtingen:	geen
- studietraject voor werkstudenten:	geen
- vestiging opleiding	Brussel
- onderwijstaal	Nederlands
- (delen van) studiegebieden	Gezondheidszorg
- bijkomende titel	geen